

ЧЕТВЪРТО ЗАСЕДАНИЕ

Четвъртък, 29 март 1973 г.

(Открито в 16 ч.)

Председател д-р Владимир Бонев: Другарки и другари народни представители! В заседателната зала присъствуват повече от половината народни представители. Откривам заседанието.

Продължаваме нашата работа с *второ разглеждане на законопроекта за нормативните актове.*

Има думата докладчикът на Законодателната комисия д-р. Иван Драгоев.

Иван Драгоев: Другарки и другари народни представители! Законодателната комисия обсъди предложенията, които бяха направени в заседанието на Народното събрание при обсъждането на законопроекта за нормативните актове, както и писмените предложения, направени от някои народни представители.

Във връзка с тях комисията прави следните допълнителни предложения пред Народното събрание по законопроекта:

1. В чл. 3, ал. 2 след думата „отношения“ да се добавят думите „по тази материя“.

С предлаганото допълнение се цели да се съобрази текстът на тази алинея с първата алинея на същия член.

2. Алинея 3 на чл. 11 от проекта, нов чл. 10, да се заличи, тъй като тази материя ще бъде уредена по-подробно в указа, който ще бъде издаден от Държавния съвет за предложението на закона.

3. Чл. 49 на проекта, нов чл. 47, да придобие следната редакция:

„Чл. 47. Държавният съвет може по свой почин или по искане да тълкува закони или нормативни укази.“

При тази редакция текстът ще отговаря най-пълно на смисъла на Конституцията.

Писмените предложения, свързани с целта на закона, видовете нормативни актове и тяхното подреждане по степен,

както и предложението да се посочат органите, които могат да отменят съответните нормативни актове, не следва да бъдат приети, тъй като въпросите са уредени задоволително в Конституцията, в предлагания законопроект и в други закони.

Предлаганата нова редакция на ал. 2 от чл. 16 също така не може да бъде приета, тъй като тя не променя по същество обсъждания текст, нито внася подобрение в неговата редакция.

Предложението по чл. 47, ал. 2 е отразено с допълнението, което Законодателната комисия направи при първото обсъждане на законопроекта, и по същество е възприето.

Предложението да се отпечатват нормативните актове в масов тираж не може да бъде уредено в закона, а затова следва да се вземат мерки по друг ред от компетентните държавни органи.

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителят на законопроекта съгласен ли е с предложенията?

Кръстю Тричков: Съгласен съм.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Има предложение законопроектът да се гласува изцяло. Има ли други предложения? — Няма.

Който от народните представители е съгласен законопроектът да се гласува изцяло, моля да гласува с вдигане на ръка. — Приема се.

Другарите народни представители, които приемат законопроекта заедно с поправките, докладвани от Законодателната комисия, моля да гласуват с вдигане на ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законопроектът се приема с пълно единодушие.

(Текстът на закона — приложение № 2, III)

Преминаваме към второ разглеждане на законопроекта за творческите фондове.

Има думата докладчикът на комисията д-р Здравко Митовски.

Здравко Митовски: Комисията по изкуството и културата и Законодателната комисия разгледаха направените предложения на първото заседание при обсъждане на законопроекта за творческите фондове и след станалите разисквания решиха за целесъобразно да предложат следните изменения на докладвания законопроект:

1. Текстът на чл. 3 (чл. 4 по първоначалния проект) да се приеме така, както е предложен от двете комисии.

Съображения. Фондовете не са юридически личности, те са към творческите съюзи и дейността им се осъществява от ръководствата на тези съюзи. Поради това в чл. 3 трябва да се посочат само целите, за които се разходват средствата на фондовете.

2. Алинея 1 на чл. 8 (чл. 9 по първоначалния проект) да се приеме със следната редакция:

„Дейността и управлението на творческите фондове при съюзите се осъществява от органи и по ред, които се определят в устави, приети от конгресите на съответните творчески съюзи.“

Съображения. Предложението уставите на творческите фондове по чл. 8 да не се съгласуват с Комитета за изкуство и култура е целесъобразно. Такова съгласуване не се налага, като се има предвид, че законът определя както източниците за набиране на средства, така и целите, за които могат да се изразходват. Следователно творческите съюзи с уставите си ще уреждат чисто вътрешни въпроси по дейността и управлението на фондовете.

3. Към ал. 1 на чл. 11 (чл. 12 по първоначалния проект) да се включи нова буква „а“ със следното съдържание:

„а) Влиза в сила от 1 май 1973 г.“

Буквите „а“ и „б“ към същата алинея стават съответно „б“ и „в“.

Съображения. Целесъобразно е предложението законът да влезе в сила от определена дата, а не три дни след обнародването му. Датата 1 май т. г. е подходяща с оглед на необходимата предварителна организационна работа за започване дейността на новите фондове и преустройство на съществуващите.

Това са предложения във връзка с направените при изказванията препоръки.

Постъпило е едно писмено предложение от народния представител Ганю Щилиянов. Той предлага към буква „и“ на чл. 4 от законопроекта да бъде добавен следният текст: „В случай, че инвеститор на строителството е бюджетно учреждение, същото се освобождава от задължението да направи вноската в размер на 0,15% от архитектурната част на проекта.“

Строителство, което се реализира със средства от бюджета, не е в състояние да прави вноски в какъвто и да било размер, тъй като средствата, отпуснати за осъществява-

нето му, са стриктно преценени на базата на проектосметни документации и планово отпуснати средства.

Комисиите разгледаха това предложение и намират, че то следва да бъде отклонено, защото с разпореждането на Министерския съвет, с което се одобрява законопроектът, който разглеждаме, е предвидена специална сума по бюджета на държавата за допълнителни разходи във връзка с подхранването на фондовете.

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителят на законопроекта др. Павел Матев съгласен ли е с предложението?

Павел Матев: Съгласен съм.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Предлагам и той да бъде гласуван изцяло. Има ли други предложения? — Няма.

Който от народните представители са съгласни законопроекта да бъде гласуван изцяло, а не по глави и членове, моля да гласува с вдигане на ръка. — Приема се.

Пристъпваме към гласуване на самия законопроект.

Народните представители, които са съгласни със законопроекта, така както беше предложен, с измененията и допълненията на комисиите, моля да гласуват с вдигане на ръка.

Против? — Един. Въздържали се? — Няма.

Законопроектът за творческите фондове се приема с мнозинство.

(Текстът на закона — приложение № 3, III)

Пристъпваме към второ разглеждане на законопроекта за опазване на обработваемата земя и пасищата.

Има думата докладчикът на комисиите др. Димитър Карамуков.

Димитър Карамуков: Законодателната комисия, Комисията по селското стопанство и хранителната промишленост и Комисията по опазване на природната среда на съвместно заседание разгледаха предложенията, които бяха направени при разискванията в Народното събрание по законопроекта за опазване на обработваемата земя и пасищата, както и писмените предложения, направени по този законопроект от някои народни представители.

Във връзка с тях комисиите правят следните допълнителни предложения на Народното събрание:

1. Алинея 1 на чл. 5 да добие следната редакция:

„Включване на обработваема земя и пасища в границите на населените места и промишлените зони и определяне на обработваема земя и пасища извън границите на населените места и промишлените зони за строителство и за други неземеделски нужди се извършва от Министерския съвет или от Комисията за земята по ред, установен от Министерския съвет.“

Съображения. С предлаганата нова редакция на тази алинея се дава възможност на Министерския съвет по-правилно да установява реда, по който ще се предоставя обработваема земя и пасища за неземеделски нужди.

2. Да се възстанови ал. 3 на чл. 15, както е предложена в проекта на Министерския съвет, тъй като с тази алинея в духа на общата цел, преследвана от закона, се предвижда да се стимулират инвеститорите да изграждат предприятия на слабопродуктивни и негодни за обработване земи.

3. В чл. 18, ал. 3 думите „за негова сметка“ да се заменят с думите „с негови средства“.

Съображения. С това предложение се внася редакционно уточняване в текста.

Комисиите считат, че писмените предложения на народните представители, свързани с ограничаването на размера на правото на собственост върху обработваеми земи на частни лица, църкви, манастири и др., не следва да се възприемат, тъй като се касае за материя, която не е предмет на разглеждания закон.

С оглед опазването на обработваемата земя не следва да се възприемат и предложенията за освобождаване на органите по изграждане на пътната мрежа от задължението да обработват хумусния пласт на иззетия за строителство на пътища терен, както и това за увеличаване на повече от 10 декара размера на земите, които могат да се отдават под наем за неземеделски нужди. Предложенията, свързани с освобождаване от вноски за строителство на републиканската пътна мрежа, могат да бъдат решени с тарифата на Министерския съвет.

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителят на законопроекта др. Станко Тодоров съгласен ли е с предложенията?

Станко Тодоров: Да.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. И този законопроект предлагаме да се гласува изцяло. Има ли друго предложение? — Няма.

Които от народните представители са съгласни законопроектът да се гласува изцяло, моля да гласуват с вдигане на ръка. Мнозинство, приема се.

Пристъпваме към гласуване на самия законопроект.

Който от народните представители са съгласни законопроектът да бъде приет заедно с предложенията на комисии-те, моля да гласуват с вдигане на ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законопроектът се приема единодушно.

(Текстът на закона — приложение № 4, III)

Преминаваме към второ разглеждане на законопроекта за изменение и допълнение на Семейния кодекс и Гражданския процесуален кодекс относно ограничаване на принудителното изваждане от жилища.

Има думата докладчикът на Законодателната комисия др. Борис Спасов.

Проф. Борис Спасов: Другарки и другари народни представители! При допълнителното обсъждане на законопроекта за изменение и допълнение на Семейния кодекс и на Гражданския процесуален кодекс относно ограничаване на принудителното изваждане от жилища Законодателната комисия разгледа направените на вчерашното заседание на Народното събрание предложения в изказванията на изслушаните народни представители, а така също и някои други предложения, които бяха направени в писмена форма.

В тези предложения се визират отделни твърде комплицирани случаи, които действително могат да се появят и се появяват в живота. Понеже хипотезите, които животът поднася, не могат да бъдат изчерпателно уредени в закона, с редакцията на закона, така както се предлага, ал. 1 на чл. 28 от Семейния кодекс дава възможност на съда винаги внимателно да обсъди всички възможни фактически обстоятелства и съобразно с тях да прецени и да реши въпроса. Идеята на закона в тези случаи е да се решат въпросите по такъв начин, че да се запазят интересите на по-слабата страна и главно интересите на децата.

От друга страна, съдът в тези случаи ще проявява и не-обходимата търпимост, когато това е възможно, и на основата на общите разпоредби в нашето законодателство ще може да определя и евентуален разумен срок за напускане на семейното жилище, когато то не може да бъде ползувано самостоятелно от разделящите се съпрузи.

Понеже по ал. 1 на чл. 28 от Семейния кодекс ще се решават и случаите, когато в семейното жилище живеят и родители на един от съпрузите, съдът след преценка на всички обстоятелства ще може да реши спора за семейното жилище и при тази хипотеза. Затова не е необходимо законът да

предвижда изрична разпоредба, която специално да уреди този случай.

Няма възможност да се приеме и предложението, с което се иска в ал. 2 на чл. 415 от Гражданския процесуален кодекс да се уреди и положението на наемателите в имота, който е предмет на делба. Настоящият законопроект, който ние сега обсъждаме, има съвсем друго предназначение. Той има за цел да уреди положението на съделителя, който е обитавал общото жилище, което е предоставено в собственост на друг съделител. В случаите, когато в поделяемото жилище живеят и наематели, които не са съделители, за тях ще се прилага общият режим на Закона за наемните отношения. За тях този текст на законопроекта, който сега обсъждаме, не се отнася.

Направиха се и някои други предложения и се предложиха разрешения на някои други житейски хипотези, като във връзка с това се изтъкна, че предлаганата ал. 4 към чл. 415 от Гражданския процесуален кодекс може да доведе до известно въздържане на собственици да отдават на свободен наем жилищна площ. Законопроектът обаче предвижда, че договорът за наем може да бъде прекратен без посочване на друго жилище на наемателя, когато собствениците, които отдават на свободен наем помещения, са се самосгъстили в тази площ, с която те разполагат и която е необходима за тях съобразно установените норми. В тези случаи следователно те ще могат да изваждат наемателя, без да му посочват жилище. Но по социални съображения и главно да не се допуска възможност за спекула и изнудване на граждани, когато отдадената под наем жилищна площ надвишава нормите, от които може да се ползува наемодателят, се иска при опразване да се посочва съответно жилище на наемателя. И това безспорно е справедливо разрешение на въпроса.

Някои от предлаганите поправки, целещи по-голяма яснота на текста, се подразбират и при сегашната редакция на законопроекта, поради което не е необходимо да се отрупва текстът с допълнителни подробности.

Законодателната комисия обаче предлага да се внесе уточняване в текста на новата ал. 4 към чл. 415 от Гражданския процесуален кодекс, като в началото на текста думите „Решенията въз основа на чл. 238 от Закона за задълженията и договорите за разваляне на договор за наем на жилище“ се заменят с думите „Решенията за изваждане вследствие на разваляне на договора за наем на жилище въз основа на чл. 238 от Закона за задълженията и договорите“.

Това предложение на комисията за изменение има всъщност редакционен характер и не променя текста по същество.

Благодаря!

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителите на законопроекта съгласни ли са с предложението?

Ангел Велев: Съгласни сме.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта. Предлагаме и този законопроект да се гласува също така изцяло.

Които от народните представители са съгласни с това предложение, моля да гласуват с вдигане на ръка. Приема се.

Пристъпваме към гласуване на самия законопроект.

Моля народните представители, които са съгласни с приемането на законопроекта, така както беше предложен, и с допълненията и измененията, докладвани от комисията, да гласуват с вдигане на ръка. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законопроектът се приема единодушно.

(Текстът на закона — приложение № 5, III)

Другарите от комисииите по законопроекта за териториално и селищно устройство още работят по няков предложени-
ния.

Преминаваме към *второ разглеждане на законопроекта за собствеността на гражданите.*

Има думата докладчикът на Законодателната комисия др. Ярослав Радев.

Проф. Ярослав Радев: Другарки и другари! Законодателната комисия предлага да се внесат и следните изменения в законопроекта за собствеността на гражданите:

1. В чл. 11, ал. 3 думата „стопански“ да се заличи.

Съображения. Заличаването има поясняващ характер.

2. Към ал. 3 на чл. 30 да се създаде следното ново изречение второ: „Жители на населено място, включено в границите на общия градоустройствен план, могат да придобиват в друго населено място в границите на същия план имоти и вещи права по предходното изречение с разрешение на председателя на изпълнителния комитет на народния съвет на населеното място по ал. 1.“

Съображения. Предложението има редакционен характер и цели да внесе съгласуваност между този закон и Закона за териториално и селищно устройство.

3. Към чл. 33 да се прибави следната нова ал. 2:

„Ако с цената по предходната алинея е придобито друго жилище на същата или по-голяма цена, не се счита, че е

осъществен нетрудов доход, ако придобилният притежава при влизане на този закон в сила жилище, придобито от граждани на не по-малка цена.“

Съображения. Предлаганата нова алинея е в съгласие с принципа на закона да се отнема само този доход.

4. В чл. 34, ал. 1 съюзът „и“ след цифрата „33“ да се заличи.

Съображения. Предвидената в ал. 1 на чл. 34 презумпция е оправдана при условията на тази алинея, а именно: когато имуществото на гражданина явно превишава законните му доходи. Когато не са налице тези условия, тя е съвършено неоправдана.

5. В чл. 37, ал. 3 думите „и 35“ да се заменят с думите „или имущество по чл. 35“.

Съображения. Промяната съгласува ал. 3 на чл. 37 с чл. 35.

6. В § 3 от „Изменения в други закони“ в новата ал. 3 на чл. 9 от Закона за местните данъци и такси думите „освен данъка по предходната алинея собственикът плаща допълнителен данък-сгради по 1 лв. за всеки квадратен метър над 120 кв. м, по 2 лв. за всеки квадратен метър над 150 кв. м и по 3 лв. за всеки квадратен метър над 200 кв. м“ да се заменят с думите „се плаща прогресивен данък-сгради съобразно броя на членовете на домакинството, обитаващо жилището, и местонахождението на имота.“

Съображения. За да бъде прогресивното облагане посправедливо, когато жилището с по-голяма жилищна площ се обитава от големи домакинства или се намира в определени места, размерът на прогресивния данък би трябвало да бъде съобразен не само с размера на притежаваната в повече жилищна площ, но и с броя на членовете на домакинството, обитаващо жилището, и местонахождението на жилището.

По предложенията на народните представители:

1. По предложението на народния представител от 200. избирателен район Димитър Аргиров: „Ако комисията установи, че дадено лице е вършило спекула, но не закупува недвижими имоти, а парите е внесло в банката, тогава трябва да се присъдят на държавата тези суми.“

Предложението е намерило разрешение в чл. 34, ал. 2.

2. По предложенията на народния представител Петко Кунин:

1. Към чл. 4 в края на ал. 2 да се каже, както и в предидущото изречение: „Несъгласните с решението за прекратяване на преписката го подписват с особено мнение, което могат да мотивират.“

Предложението е основателно, обаче то се съдържа в законопроекта.

2. „Казаното в § 6, ал. 1 в раздела „Преходни и заключителни разпоредби“ да важи за вилни сгради и около големите градове“.

Предложението по § 6, ал. 1 от „Преходни и заключителни разпоредби“ е неоснователно, тъй като се имат предвид само специално определени имоти в посочените населени места в проекторазпоредбата.

3. „Към ал. 2 на § 6 да се предвиди на собственика на отчужден вилен имот за обществени нужди да му се предостави друго вилно място и му се разреши да си построи вила, ако няма такава.“

Предложението се отнася до въпроси, уредени в законопроекта за териториално и селищно устройство.

4. „В повече от селата в страната не само няма жилищна криза и няма купувачи за селски къщи, но има много къщи празни. Техните собственици са отишли да работят в градовете. Много от тях са си построили или купили там жилище. Те обикновено в празнични дни, по време на отпуск или в други случаи си отиват в село, ползват своите къщи и дворове като овощни градини за свои нужди. В такива села няма купувачи за селски къщи и ако поискат да ги продадат, няма кой да ги купи. Ако собствениците напуснат тези къщи и градини, те просто ще запустеят. Аз считам, че е добре, ако това се счете за уместно и възможно, да се оставят на техните собственици, но при условие, че ги ползват за себе си и не ги дават под наем.“

Предложението е уредено в чл. 5, ал. 2 и 3, точка 1 от законопроекта.

5. „В ал. 3 на чл. 11 след думата „ателиета“ да се прибави „научни кабинети“. Касае се за научни кабинети на хора на науката, професори и други научни работници, които се занимават с научна дейност и които и по досегашните закони и наредби имаха право да притежават отделни помещения за тяхната научна дейност.“

Предложението е уредено в ал. 3 на чл. 11.

Председател д-р Владимир Бонев: Има думата др. проф. Ненов.

Проф. Иван Ненов: Предвид на сложността на въпроса за определяне на допълнителния прогресивен данък за размерите на жилища и вили над установените по чл. 4 и 6 се предлага следното изменение:

Член 51 да стане ал. 3 на чл. 50.

Да се прибави нов член 51 със следната редакция:

„51. Размерът на допълнителния прогресивен данък-сгради за жилища и вили над пределите по чл. 4 и 6 от този закон се определя със Закона за местните данъци и такси.“

Понеже в тази насока ще бъдат необходими известни допълнителни уточнявания, при това положение § 3 от раздел „Изменение на други закони“ да се заличи, като § 4 и 5 станат съответно 3 и 4.

Председател д-р Владимир Бонев: Какво е отношението на представителя на Законодателната комисия?

Проф. Ярослав Радев: Проф. Иван Ненов изхожда от чл. 78, т. 8 на Конституцията и формулира по този начин текста. Ние не изключваме това положение, тъй като при нас не е определен органът, който ще определи данъка и размера на данъка, а са формулирани два принципа, които очевидно ще се имат предвид, когато ще се определи размерът на данъка. Тези два принципа при нас са: размер на семейството и местонахождение на имота.

Делчо Чолаков: По предложението на проф. Радев към ал. 3 на чл. 30 да се създаде ново изречение в смисъл, че „Жители на населено място, включено в границите на общ градоустройствен план, могат да придобиват в друго населено място в границите на същия план имоти и вещи права по предходното изречение с разрешение на председателя на изпълнителния комитет на народния съвет на населеното място по ал. 1“ — вместо „председателя на изпълнителния комитет“ да се запише „изпълнителния комитет на народния съвет“. Така работата ще бъде по-сигурна, отколкото ако е само председателят.

Проф. Ярослав Радев: Предложението на проф. Ненов в същност създава условия по-късно да се уреди въпросът от Народното събрание при относително по-цялостно, спокойно и зряло обсъждане на въпроса и то може да се приеме.

Председател д-р Владимир Бонев: А предложението на др. Чолаков?

Проф. Ярослав Радев: То е съгласувано с другия закон и смятам, че трябва да остане в този вид, в който е предложението.

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителят на законопроекта др. Тодор Живков е упълномощил др. Кръстю Тричков да вземе отношение към предложенията. Другарят Тричков съгласен ли е с предложенията и допълненията?

Кръстю Тричков: Съгласен съм.

Председател д-р Владимир Бонев: Другарки и другари народни представители! Пристъпваме към гласуване на законопроекта за собствеността на гражданите. Има предложение да се гласува изцяло.

Моля народните представители, които са съгласни с предложението законопроектът да се гласува изцяло, да вдигнат ръка. Приема се.

Пристъпваме към гласуване на самия законопроект.

Кои от народните представители са съгласни законопроектът да бъде приет заедно с измененията и допълненията на Законодателната комисия и последното допълнение на народния представител проф. Иван Ненов, моля да гласуват. Против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законопроектът за собствеността на гражданите се приема единодушно. (*Ръкопляскания*)

(*Текстът на закона — приложение № 7, II*)

15 минути почивка.

(*След почивката*)

Председател д-р Владимир Бонев: Другарки и другари, заседанието продължава.

Преминаваме към второ разглеждане на законопроекта за териториално и селищно устройство.

Има думата докладчикът на комисията д-р. Владимир Виденов.

Владимир Виденов: Другарки и другари! Законодателната комисия, Комисията по народните съвети и развитието на населените места, ръководствата на Комисията по промишлеността, строителството и транспорта и на Комисията по опазване на природната среда допълнително разгледаха законопроекта за териториално и селищно устройство.

Като взеха предвид направените в изказванията на народните представители в Народното събрание и другите писмени предложения, комисията правят следните предложения за изменения и допълнения:

1. В чл. 3, ал. 3 да отпаднат думите „държавно-обществен“.

Съображения. Главният технико-икономически експертен съвет се състои от щатни експерти и специалисти експерти, привлечени от други ведомства, и затова той няма обществен характер.

2. В чл. 26, ал. 2, точка 1 след думата „семеяството“ местостоймостта „му“ да се заличи и да се прибавят думите „и на роднините му по права линия до втора степен“.

Съображения. В този случай е оправдано да се имат предвид жилищните и здравните нужди и на роднините по права линия до втора степен.

3. В чл. 26, ал. 2 да се създаде нова точка 3 със следното съдържание:

„3. На правоимащия е осигурено подходящо жилище, когато изключеният имот е служил за задоволяване на жилищни нужди.“

Съображения. С предлаганото допълнение се създава по-голяма гаранция за гражданите, чиито застроени имоти се изключват от строителните граници на населените места.

Към чл. 26 да се създаде нова ал. 3 със следното съдържание:

„(3) Заповедта за включването на имота в държавния поземлен фонд, съответно във фонд на трудово-кооперативно земеделско стопанство, се съобщава на заинтересуваните по реда на Гражданския процесуален кодекс. Те могат да обжалват заповедта съгласно с чл. 138, точка 7 относно нейната законосъобразност и спазване на условията за обезщетяване.“

Във връзка с това се допълва чл. 138, ал. 1 с нова точка 7 със следното съдържание:

„7) Заповедта по чл. 26, ал. 3 за включване на имота в поземления фонд.“

Съображения. С предлаганото допълнение се създават по-големи гаранции за гражданите, чиито застроени имоти се изключват от строителните граници на населените места.

4. Член 39, ал. 1 да се допълни със следното ново изречение: „По ред и условия, определени от Министерския съвет, могат да извършват строежи за здравни и курортни нужди и нежители на национални курорти, които не са окръжни градове.“

В ал. 2 думите „придобиват недвижими имоти и вещи права по чл. 15 от Закона за собствеността на гражданите“ да се заменят с думите „извършват строежи“.

Алинея 3 да придобие следната редакция:

„(3) Жители на присъединено населено място могат да извършват строежи в друго присъединено населено място с разрешение на председателя на изпълнителния комитет на народния съвет на населеното място по ал. 1.“

Да се създадат нови ал. 4 и 5 със следното съдържание:

„(4) Жители на населено място, включено в границите на общ градоустройствен план, могат да извършват строежи в друго населено място в границите на същия план с разрешение на председателя на изпълнителния комитет на народния съвет на населеното място, за което е създаден общият градоустройствен план.“

(5) Разрешението по ал. 3 и 4 се дава с оглед на семейното положение, жилищните и други нужди на гражданина, на членовете на семейството и на роднините му по права линия до втора степен.“

Съображения. С предлаганото изменение се цели текстът да се съобрази по-точно със съответните разпоредби на законопроекта за собствеността на гражданите и със специфичните задачи на този закон.

5. В чл. 45 да се създаде нова ал. 3 със следното съдържание:

„(3) По предписание на органа по чл. 42, ал. 1 заварени сгради, жилищата и помещенията в тях се свързват задължително с централизирано топлоснабдяване при условията и по реда, посочени в правилника за приложение на този закон.“

Съображения. Необходимо е топлофицирането на заварените сгради, когато има условия за това, да бъде задължително.

6. В чл. 63, ал. 1, точка 4 накрая да се заличат думите „преустройство на части от заварени жилищни сгради в помещения за държавни или обществени нужди“.

Съображения. С текста се цели да се опази жилищният фонд, като не се допуска преустройството му за нежилищни нужди.

7. В чл. 66, ал. 2 след думата „семейството“ местомето „му“ да се заличи и вместо него да се прибавят думите „и на роднините му по права линия до втора степен“.

Съображения. С предлаганото изменение се държи сметка и за жилищните и професионалните нужди и на роднините на собственика по права линия до втора степен.

8. В чл. 74, ал. 2 и 3 след думите „за неговите“ да се заличи съюзът „и“, а след думата „семейството“ местомето „му“ да отпадне, като вместо него се добавят думите „и на роднините му по права линия до втора степен“.

Съображения. При тези отчуждавания е необходимо да се държи сметка и за жилищните, здравните, професионалните и курортните нужди и на роднините на собственика по права линия до втора степен.

9. Алинея 2 на чл. 76 да добие следната редакция:

„(2) Когато приобретателят на идеалната част е съпруг, съпруга или дете на праводателя, той се обезщетява по ал. 1, точка 1 на предходния член. Другите роднини по права линия до втора степен се обезщетяват по преценка на органа по чл. 95 с отстъпване на недвижим имот или в брой.“

Съображения. С изменението на ал. 2 се дава възможност да бъдат обезщетени при условията на чл. 75, ал. 1, точка 1 и другите роднини по права линия на собственика до втора степен.

10. В чл. 79, ал. 1 думите „по този закон“ да се заменят с думите „на държавата, кооперации и обществени организации“.

Във връзка с това в чл. 112, ал. 2 да отпадне второто изречение.

Съображения. Не е оправдано гражданите, към парцелите на които се придават имоти с незаконно направени строежи, да бъдат задължавани да ги заплащат.

11. Член 80, ал. 1, 2 и 3 да се заменят със следната нова ал. 1:

„(1) Собственикът се обезщетява с отстъпване на недвижими имоти в населеното място по местонахождението на отчуждавания имот, когато има право да извършва строеж в това населено място.“

Алинея 4 на същия член да стане ал. 2, като след думите „членове на семейството му“ се прибавят думите „или други роднини по права линия до първа степен включително, а внуци — когато нямат родители“.

Съображения. С предлаганото изменение текстът се съобразява с разпоредбата на чл. 39 на този закон.

12. В чл. 81, ал. 2 думите „встъпили или невстъпили в брак“ да се заменят с думите „и встъпилите в брак непълнолетни“.

Алинея 4 да придобие следната редакция:

„(4) Съсобствениците на отчуждавания имот се обезщетяват с отстъпване общо най-много на две жилища в отделна собственост или в съсобственост.“

В ал. 5 да се заличат думите „съсобственика, съответно на“, „тристайни“ и „по точка 1 на предходната алинея“.

Алинея 6 придобива следната редакция:

„(6) Съсобственик, който притежава незначителна по размер и стойност идеална част от отчуждавания имот, се обезщетява в брой. По преценка на органа по чл. 95 той може да бъде обезщетен с отстъпване на недвижим имот, като се държи сметка за неговото семейно, жилищно и материално положение. Нормите, по които се определя незначителната по размери и стойност част, се установяват с правилника за приложението на този закон.“

Съображения. С предлаганите изменения се подобрява режимът за обезщетяване на собствениците и се привежда в съответствие със законопроекта за собствеността на гражданите.

13. В чл. 82, ал. 4 и 6 след думите „за неговите“ да се заличи съюзът „и“, а след думите „на семейството му“ местоимето „му“ да се замени с думите „и на роднините му по права линия до втора степен“.

Съображения. Предлаганите допълнения предвиждат да се вземат предвид при отчуждаване на недвижими имоти за индивидуално, комплексно, жилищно и вилно строителство и нуждите на другите роднини по права линия до втора степен на собственика.

14. В ал. 3 на чл. 83 да се заличат думите „по изключение най-късно“.

Съображения. С предлаганото изменение се цели да се създаде възможност жилищните сгради, които са определени за обезщетяване на засегнатите собственици, да се изграждат преди основния обект или едновременно с него, но не като изключения.

15. В чл. 86 се прибавя следното ново изречение: „Когато няма възможност собственикът да бъде обезщетен с отстъпване на недвижим имот, той се обезщетява в брой.“

Съображения. С предлаганото допълнение текстът се съобразява с обстоятелството, че в редица вилни зони, курортни места и курортна част на населените места няма възможност собствениците да бъдат обезщетени с недвижим имот — по предложението на др. Христо Трендафилов.

16. В чл. 92 се прибавя следното ново изречение: „Същото се отнася и за гражданите, останали да живеят в отчуждения имот.“

Съображения. С допълнението се цели да се уреди положението и на онези граждани, които не са настанени в други помещения, а остават да живеят в отчуждения им имот.

17. В чл. 102 след думите „членове на семейството им“ да се прибавят думите „или на други роднини по права линия до първа степен“.

Съображения. С оглед на понятието семейство, с което си служи законопроектът, правилно ще бъде в тези случаи да се даде възможност съответните обекти, с които се обезщетява собственикът, да могат да се дадат направо и на определени от тях роднини по права линия до първа степен, които не се считат за членове на техните семейства.

18. В чл. 127, ал. 1 след думите „задоволяване на техни“ да се заличи съюзът „и“, а след думите „членове на семейството им“ да се прибавят думите „и на роднините им по права линия до втора степен“.

Съображения. В случаите при отчуждаване на имоти от индивидуалното комплексно жилищно строителство трябва

да се имат предвид нуждите и на другите роднини по права линия до втора степен на дотогавашните собственици.

19. В чл. 128, ал. 1 след думата „продажба“ да се добавят думите „или отдаване под наем“, а в ал. 2 след думата „продава“ да се добавят думите „или отдава под наем.“

Съображения. Правилно е да се даде законна възможност на народните съвети чрез специализираните предприятия да могат да строят и отдават под наем построени гаражи и паркинги на граждани, които живеят и притежават в близост жилища.

20. В чл. 132, ал. 1 след думата „надземни“ да се прибави „и подземни“, а в ал. 2 след думата „продажба“ да се прибавят думите „или за отдаване под наем“.

Съображения. С предлаганите допълнения се цели да се създаде правна възможност за извършване на надземни строежи от учреждения, стопански и обществени организации, както и построените подземни гаражи да могат да се отдават под наем от народния съвет.

21. В чл. 138, ал. 1, точка 4 думата „проектът“ се заменя с думите „архитектурния проект“.

Съображения. Изменението има редакционен характер.

22. В чл. 151, ал. 2 след думите „чл. 138, ал. 2“ да се прибавят думите „и актовете по чл. 139, точки 2 и 4“.

Съображения. Отстранява се технически пропуск.

23. В чл. 153 се прибавя нова ал. 4 със следното съдържание:

„(4) Предложения за преглед по реда на надзора на влезли в сила решения за оценки на недвижими имоти, отчуждени за мероприятия на държавата, кооперации и обществени организации, могат да се правят в едногодишен срок.“

Съображения. В тези случаи е необходимо да се определи по-дълъг срок, в който може да се прави предложение за преглед по реда на надзора, с оглед да се гарантират по-добре правата както на държавата, така и на гражданите.

24. В ал. 160, ал. 1 след думата „узаконени“ да се прибавят думите „се премахват“.

Съображения. С предлаганото допълнение се отстранява технически пропуск.

25. Към чл. 173 се създава нова ал. 4 със следното съдържание:

„(4) Разпоредбите на предходните алинеи не се прилагат, когато незаконният строеж е временна, второстепенна

или стопанска постройка със застроена площ до 30 кв. м или друга лека постройка.“

Съображения. Не бива да се прилагат тежките санкции, предвидени в ал. 1, 2 и 3, в случаите, когато е извършено незаконно строителство на временни и второстепенни стопански постройки.

26. Член 180, ал. 1 добива следната редакция:

„(1) Строежи, извършени незаконно до влизане в сила на този закон, могат да бъдат узаконявани служебно по предложение на Главната инспекция за държавен и технически контрол или по искане на собственика, ако са допустими по разпоредбите, които са действували по време, когато са извършени, или по действащите разпоредби.“

Съображения. Текстът се подобрява в редакционно отношение.

27. В чл. 189 накрая се заличават думите „съгласно правилата, определени с правилника за приложението на този закон“.

Съображения. Поправката е редакционна.

28. Член 206 се изменя така:

„206. Този закон влиза в сила от 1 юни 1973 г.“

Съображения. Необходимо е да се даде срок, през който органите, които са натоварени с приложението на закона, а така също и гражданите да се запознаят с разпоредбите му.

29. Разделът „Изменение на други закони“ да добие следната редакция:

Параграф единствен. Законът за паметниците на културата и музеите се изменя и допълва така:

1. В чл. 4, ал. II думите „по предложение на Комитета за изкуство и култура“ се заменят с думите „по предложение на председателя на Комитета за изкуство и култура и министъра на архитектурата и благоустройството“.

В ал. III на същия член думите „или изработват“ се заличават. Към същия член се добавя нова ал. IV със следното съдържание:

„Националният институт за паметниците на културата със съгласие на Министерството на архитектурата и благоустройството може да изработва общи и подробни градоустройствени планове за населени места с историческо, археологическо, етнографско и архитектурно-музейно значение или за части от такива населени места.“

Алинея IV става ал. V, като думите „Председателят на Комитета за изкуство и култура може да издава наредби“ се заменят с думите „Председателят на Комитета за изку-

ство и култура и министърът на архитектурата и благоустройството издават съвместно наредби“.

2. В чл. 5 се създава следната нова алинея III:

„Дейността по издирване, опазване, възстановяване и използване на недвижимите паметници на архитектурното наследство се осъществява съвместно от Комитета за изкуство и култура и Министерството на архитектурата и благоустройството. Националният институт за паметниците на културата се намира под научно-методичното и творческо ръководство и на Министерството на архитектурата и благоустройството.“

Алинея III става ал. IV.

Съображения. С предлаганото изменение се разграничава по-точно компетентността на Комитета за изкуство и култура и Министерството на архитектурата и благоустройството по издирване, опазване, възстановяване и използване на недвижимите паметници на архитектурното наследство и се създават предпоставки за тяхното сътрудничество в тази област.

30. Параграф 2 да се заличи.

Съображения. Законът за прехвърляне на вещни права върху някои недвижими имоти се предлага да бъде отменен със Закона за собствеността на гражданите.

Пред комисиите бяха направени предложения от граждани, народни представители, народни съвети и други. Една част от тези предложения са взети пред вид и са отразени в проекта, а останалата част от тях не са приети като неоснователни.

Между неприетите предложения са и следните:

1. Предложение от народния представител Христо Орловски в смисъл да се забрани в централната част на София изграждането на гаражи.

Предложението не бе прието поради това, че е предвидено гаражи да се изграждат само при спазване на санитарно-хигиенните изисквания и като се държи сметка за спокойствието на гражданите.

2. Предложението на народния представител Данчо Димитров в чл. 57 след думата „жилищни“ да се прибави и думата „здравни“.

Това предложение не се прие поради това, че понятието жилищни нужди обхваща и здравните нужди на гражданите и членовете на семейството, които страдат от заболявания.

3. Предложението на народния представител Петко Кунин, направено в смисъл, когато по дворищна регулация се придават сгради към имотите на други лица, да не се заплащат, ако не са им необходими.

Това предложение не се прие по съображения, че дворищната регулация има непосредствено отчуждително действие и се прилага в интерес на градоустройството на населените места.

Хипотезата, която той изнесе, е реална. Ние предложихме на министъра на архитектурата и благоустройството да намери друг начин чрез изменение на дворищната регулация да реши този въпрос.

4. Предложението на народния представител Христо Трендафилов за ограничаване на съдебния контрол, предвиден в законопроекта.

Това предложение не се прие поради това, че съдебният контрол създава по-големи гаранции за защита на правата и законните интереси на гражданите и, от друга страна, създава условия за бързо ликвидиране на спорните въпроси, с което се съдействува за ускоряване на строителството.

5. Предложението на народния представител Христо Трендафилов за разрешаване замяната на жилища в различни населени места не се прие по съображения, че в новите населени места няма такива възможности. Обикновените миграционните процеси следват от по-малките към по-големите градове, където жилищните нужди са по-остри.

С така направените предложения комисии предлагат Народното събрание да приеме предложения законопроект.

Председател д-р Владимир Бонев: Вносителят на законопроекта министърът на архитектурата и благоустройството д-р. Георги Стойлов съгласен ли е с предложенията на комисииите?

Арх. Георги Стойлов: Да.

Председател д-р Владимир Бонев: Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Има предложение законопроектът да бъде гласуван изцяло.

Други предложения има ли? — Няма.

Които от народните представители са съгласни законопроектът да бъде гласуван изцяло, моля да гласуват. Приема се.

Пристъпваме към гласуване на законопроекта.

Които от народните представители са съгласни със законопроекта така, както е предложен с измененията и допълненията на постоянните комисии, докладвани от д-р. Владимир Виденов, моля да гласуват. Има ли против? — Няма. Въздържали се? — Няма.

Законът за териториално и селищно устройство се приема единодушно.

(Текстът на закона — приложение № 6, II)

Другарки и другари народни представители! Дневният ред на шестата сесия на Народното събрание е изчерпан. Ние приключваме работа. Това бе една плодотворна сесия. На нея бе изслушан и одобрен отчетът на правителството за неговата дейност през 1972 г. Обсъдени и приети бяха редица закони, уреждащи важни страни на нашето обществено устройство.

От отчета на председателя на Министерския съвет др. Станко Тодоров за дейността на правителството стана ясно, че под ръководството на Централния комитет на партията правителството и трудовите колективи в страната са развили плодотворна дейност за провеждане на дело решенията на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия и приетата от него Програма за изграждане на развито социалистическо общество.

Народното събрание одобри отчета и възложи на правителството да продължи все така последователно да осъществява вътрешната и външната политика на страната за успешно развитие на нашата национална икономика, за изпълнение и преизпълнение на шестата петилетка, за усъвършенстване дейността на държавния апарат, за повишаване културата и жизненото равнище на народа.

Сесията прие и редица важни закони.

Законът за териториално и селищно устройство има извънредно голямо значение, тъй като урежда цялостно въпроса за изграждането на селищата и териториите около тях.

Със Закона за опазване обработваемата земя и пасищата се пресичат пътищата за посегателство върху работната земя, за използването ѝ за неземеделски нужди.

Измененията и допълненията в Семейния кодекс и в Гражданския процесуален кодекс са насочени към защита правата на гражданите и отменяването на неоправдани изваждания от жилища.

Много важен закон за настоящия етап на нашето развитие е обсъденият и приет от сесията Закон за собствеността на гражданите. Както се подчертава в изложението на др. Тодор Живков до сесията на Народното събрание, с този закон се създават правни норми за гарантиране личната собственост на трудещите се и се пресичат възможностите за спекула и нетрудови доходи.

С приемането на тези и останалите закони нашата сесия успешно изпълнява решенията на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия за обновяване и усъвършенстване на нашето законодателство с оглед то да създава правна основа и да улеснява изграждането на развитото социалистическо общество.

Другарки и другари народни представители! Проблемите, които бяха решени със законите, приети на настоящата

сесия, живо интересуват българския народ, нашите избиратели. Това пролича и от големия интерес, който те проявиха към сесията. В Народното събрание се получаваха много предложения и сигнали от гражданите по тези въпроси.

Наше задължение е сега в най-близки дни да отидем в избирателните си райони и да разясним законите, които сесията прие, с което ще потвърдим, че решенията на Десетия конгрес на Българската комунистическа партия и Програмата на партията за повишаване жизненото равнище на народа, приета от Декемврийския пленум на Централния комитет, се изпълняват и ще продължават да се изпълняват последователно за благото и добруването на нашия народ.

Другарки и другари народни представители! Преди известно време в столицата се проведе национално съвещание, на което бе направен преглед на изпълнението на плана за обществено-икономическото развитие на страната за първото тримесечие на 1973 г. И на съвещанието, и в отчета на др. Станко Тодоров пред настоящата сесия наред с големите постижения при изпълнение на плана бяха отбелязани и редица съществени недостатъци, които намаляват нашите успехи. Необходимо е ние, народните представители, отивайки в избирателните си райони за разясняване решенията на настоящата сесия, да се срещнем с ръководствата на народните съвети и обществените организации, с ръководителите на предприятията, трудово-кооперативните земеделски стопанства, строителните, транспортните и търговските организации, да споделим с тях грижата на Народното събрание за преодоляване на слабостите и трудностите и за осигуряване ритмично изпълнение на производствените планове, необходимо условие за реализиране Националната програма за повишаване жизненото равнище на нашия народ.

Още един път искам да подчертая, че активното ни участие в разясняване на законите, които бяха приети на настоящата сесия, и разширяването на нашите връзки с избирателите ще бъде посрещнато с голям интерес от тях.

Закривайки сесията, пожелавам ви, другарки и другари, ползотворна работа до следващата сесия. *(Ръкопляскания)*

(Закрита в 17 ч. и 30 м.)

Председател: д-р **Вл. Бонев**

Началник на Стенографския отдел: *В. Йонков*